

Maarit Parkkonen

Kuvan sommittelu

Tietojenkäsittely, polkuopinnot
TKMI17SM

27.9.2017

Kuvankäsittely ja animaatio
Tomi Numento

Kaj Stenvallin kaksi pysäyttävintä teosta

Kaj Stenvallin työt olivat ehdottomasti tutustumisen arvoisia: oivaltavia, tunteita nostattavia ja ajattelemaan haastavia. Valitsin niistä kaksi sellaista, jotka tulivat eniten iholle eli koskettivat omakohtaisesti.

Pääsiäinen, 2017

Muodollinen tarkastelu: Kuvassa on ristiinnaulitun asennossa oleva muumi, jolla on potkukousut jalassa. Jalkojen asento muistuttaa myös vastasyntynyttä. Vaikutelma paljaasta ylävartalosta vaihtuu liukuvasti samettimaisen potkupuvun alaosaan. Muumi lepää valkoisen, ruttuisen lakanan päällä. Koko kuva on vaalea, valkoinen valo vasemmalta yläkulmasta tekee heijastuksia ja varjoja. Iso sairaalan ikkuna? Muumi on sijoitettu kuvan keskelle, lähes symmetriseen asentoon.

Tunnetaso: Muumi on kuollut. Lakana on rutussa muumin viimeisistä kouristuksista. Toisaalta lakana on sama, jolle myös synnyttään: sairaalan valkoinen lakana. Aika on pysähtynyt, viimeinen hetki. Värien puute korostaa tilannetta, tuo jopa hartautta ja kuitenkin asento sekä rutistuneet lakanat nostavat tuskaa esiin. Ahdistava kuva.

Tavoitetaso: Muumin ristiinnaulitun asento ja viimeinen ilme tuovat kuoleman kuvaan mutta potkupukumainen alaosa viittaa myös elämän alkuun, uuden syntymään. Aivan kuin pääsiäinenkin, uuden alku kuoleman kautta. Kuvan valkoisuus ja valon heijastuminen korostavat sanomaa, hetkeä, pysähtyneisyyttä. Ruttuiset lakanat rikkovat kuvan rauhan ja muumi hahmona järkyttää katsojaa. Muumi on universaali lapsuuden vertauskuva: muumi ei kärsi, muumi aina selviää, muumi ei kuole. Haluaako taiteilija korostaa muumi -hahmon valinnalla elämän rajallisuutta ja epäoikeuden mukaisuutta? Muistuttaa, että lopulta kaikki on kuolevaista ja hyväkin katoaa. Haluaako hän irvailla pääsiäisen merkityksellä vai lohduttaa sen sanomalla maailmaa, jossa jopa muumitkin kuolevat? Ainakin hän haluaa järkyttää katsojaa ja onnistuu siinä hyvin.

Materiaali: Maalattu öljyväreillä levyille, koko 65x50cm.

Kontekstuaalinen ulottuvuus: Taiteilija viittaa suoraan kristinuskon ylösnousemukseen valitsemalla hahmon asennoksi ristiinnaulitsemisen ja hahmon alaosaksi potkupuvun. Yhtäsuorana viittauksena lapsuuden hyvyys uskoon voidaan pitää muumi -hahmon valintaa. Nykyaikaan sijoitettuna kuva voisi myös viitata ääriuskontojen terrorismiin, jolta eivät edes lapset säästy. Itse katsojana koin kuvan vahvasti, koska menetin vanhimman lapseni tämän vuoden alussa. Olen nähnyt tuon hetken.

Handicap, 2005

Muodollinen tarkastelu: Välinpitämättömän näköinen Aku Ankka seisoo jalka hieman koholla järven tai joen hiekkaisella rannalla. Akun kaulaan on ripustettu kivi. Järvi on lähes tyyni, Akun takana on vihreää vuoristomaista maisemaa. Aku vaikuttaa suhteessa maisemaan kooltaan isolta. Taivas on pilvinen mutta ei sada. Aku on sijoitettu kauniin maiseman vasempaan reunaan.

Tunnetaso: Ensimmäinen ajatus on, että Aku on väsynyt, masentunut ja antanut periksi. Hän on ripustanut kiven kaulaansa ja aikoo kävellä järveen, koska hän ei enää välitä mistään. Hän tuntee ongelmansa liian isoksi ympäristöönsä nähden. Teoksen nimi *Handicap* (haitta, invalideetti, vammaisuus) herättää lisää näkökulmia. Jos Akulla onkin vamma tai mielenterveysongelma ja kiven hänen kaulaansa ovat ripustaneetkin jotkut muut?

Akun iso koko maisemaan nähden voisi kuvata yhteiskunnan sopeutumattomuutta häneen. Yhteiskunnan, jossa vammaisuus tai erilaisuus ovat aina haitta, kuin painava riippakivi. Lopulta Aku on hakeutunut pohtimaan viimeistä ratkaisuaan veden ääreen, räpylä koholla. Kuvan maisemasta välittyy rauha mutta Akusta äärimmäinen väsyneisyys, loppuunajettu olotila. Mielestäni kuva on surullinen, Aku tarvitsisi apua ja sallivamman ilmapiirin.

Tavoite taso: Kivi Akun kaulassa saa katsojan pohtimaan sen syytä. Akun toivoton olotila ja kohotettu räpylä viestittävät peruuttamattomasta ratkaisusta. Luulen, että taiteilija on halunnut haastaa katsojan miettimään syitä, miksi

hahmo on ajautunut tuohon tilanteeseen. Teoksen nimellä ja Akun koolla hän johdattelee katsojan ajatuksia. Hahmona Aku Ankka on kaikille tuttu. Tuttu hahmo tuo tilanteen katsojalle lähemmäksi.

Materiaali: Maalattu öljyväreillä kankaalle, kokoa ei mainittu.

Kontekstuaalinen ulottuvuus: Kuva liittyy yhteiskuntamme jatkuviin tehokkuusvaatimukseen ja erilaisuuden sietämättömyyteen. Teos ottaa myös kantaa mielenlenterveysongelmiin. Kuvan sanoma on vieläkin ajankohtainen. Minulle ensimmäisinä heräsivät ajatukset vammaisuuden painolastista, koska olin vanhimman vaikeasti monivammaisen lapseni omaishoitaja. Onneksi omakohtaiset kokemukseni eivät olleet läheskään yhtä synkkiä kuin tässä kuvassa vaan paremminkin päinvastoin.